

Søndag 26.februar 2023 kl. 17.00

Innvielseskonsert for nytt orgel i Lyngen

Bjørnar Berglund - sang

Ole Johan Monsen - orgel

Kristian Paulsen - orgel

Bjørn Andor Drage - orgel

Håkon Wium Lie - innehaver av firmaet Ryde&Berg

Rolf Magne Hansen - leder for orgelkomiteen

PROGRAM

Aksel Villiam Stanley Berg*
(1903-1987)

Preludium med tema i gamal stil

Kristian Paulsen - orgel

Felix Mendelsohn-Bartholdy
(1809-1847)

Sonate nr. 6 over koralen «O Fader vår i himmerik»

Bjørn Andor Drage - orgel

Johann Sebastian Bach
(1685-1750)

Triosonate nr. 1 i Ess-dur BWV 525

2dre sats **Adagio**

3dje sats **Allegro**

Ole Johan Monsen - orgel

Presentasjon av orgelet

Bjørn Andor Drage

Fantasi over salme fra Lyngen «I himmelen, i himmelen»

Gunnar Berglund - sang

Bjørn Andor Drage - orgel

Ole Johan Monsen

Fantasi over salme fra Lyngen «Å min sjel, du går og vanker» / «O mu sillon, movt don ražat»

Gunnar Berglund - sang

Ole Johan Monsen - orgel

Kristian Paulsen

Fantasi over salme fra Lyngen «Hør nå godt nytt som på jorderik skjedde»

Gunnar Berglund - sang

Kristian Paulsen - orgel

Johann Sebastian Bach
(1685-1750)

Toccata og fuge i d-moll BWV 565

Bjørn Andor Drage - orgel

Gratulasjon til Lyngen

Nytt orgel til en kirke er en lang og møysommelig prosess, og planleggingen begynner lenge før byggingen av selve orgelet. Det er en glede for oss å kunne gratulere menigheten med et nytt orgel, og vi benytter anledningen til å fortelle litt om prosessen.

Hos Ryde & Berg i Fredrikstad ble vi kjent med prosjektet da konkurranseutlysningen ble offentliggjort i 2019. Vi dro på befaring nokså umiddelbart, og ankom Lyngen 6. desember. Fra Fredrikstad er det lang vei, men i mørketiden fant vi en staselig kirke med fantastisk beliggenhet. På Lyngseidet har kirken stått vakkert siden 1775. De gamle veggene er laget av solide materialer og kirkerommet fortjener et orgel med mer omfavnende klang enn det gamle orgelet hadde.

På vår befaring traff vi også prest, menighet og leder av menighetsrådet, Rolf Magne Hansen. Det er han som har vært vår kontaktperson i Lyngen, og vi har hatt mange gode samtaler underveis fra skissestadium til ferdig instrument. Et av de første spørsmålene vi stilte var om det fantes noen lokale treskjærere som kunne hjelpe oss med utforming av fasaden? Slik ble vi kjent med Bjørn Birkebæk, og på kjøkkenbordet hans ved ble de første skissene til fasaden tegnet. Bjørn var den som introduserte Læstadiusvalmuen i prosjektet, og den har blitt et bærende visuelt element.

Å levere et anbud for nytt orgel er en stor oppgave. Orgelet må konstrueres og tegninger på utarbeides. Datamaskiner hjelper oss i arbeidet, men det er orgelbyggernes kunnskap og intuisjon som til sist bestemmer forslaget. Det er Anders Hjortaas som har vært konstruktør og intonatør av orgelet. Anders har hatt læretid både hos Brødrene Torkildsen i Trøndelag, og hos Jan Ryde hos Ryde & Berg i Fredrikstad. Han har derfor fått med seg det beste fra norsk orgelbyggertradisjon, og han behersker alle de fagene man må kunne som orgelbygger: akustikk, liturgi, estetikk, kirkehistorie, tresløyd, og metallurgi.

Arkitekt Ivar Heggheim har også hatt en viktig rolle i utarbeidelsen av anbudet. Hans avanserte visualiseringer viste hvordan det nye orgelet vil kunne ta seg ut i kirken. Man skal være varsom når man gjør endringer i et fredet kirkerom, og gode visualiseringer ble en viktig del av vårt forslag.

Vi har også hatt god kontakt med konsulent Bjørn Andor Drage og hans medkonsulenter. Det var Kristian Paulsen som viste oss kirken ved vårt første besøk, og Peter Vang og Ole Johan Monsen har også bidratt med kompetanse og vurderinger underveis. Vår daglige leder, Jon-Willy Rydningen, er selv fra Sandnessjøen og litt dialekt hjelper noen ganger på kommunikasjonen. I en telefonsamtale med Bjørn Andor 19. februar 2020, en drøy måned etter at anbudet ble sendt, fikk Jon-Willy gode tilbakemeldinger. Anbudet var blitt godt mottatt av konsulenter og komité. Stemningen på orgelverkstedet steg merkbart den dagen.

Litt senere ble det klart at vårt tilbud var valgt av konsulenter og komite. Men det kom et spørsmål fra orgelkomitéen: hvor skal organisten sitte? I våre tegninger satt organisten på siden av instrumentet. Men i Lyngen var det flere som mente at organisten burde sitte der han alltid hadde sittet: i midten. Det er gode argumenter for begge plasseringer og vi gjorde om tegningene før kontrakten ble signert i juni 2020.

Underveis i denne perioden hadde samfunnet blitt stengt ned, både i Norge og verden. Og slik fortsatte det helt fram til orgelet var ferdig montert. Selv om vår bedrift på mange måter var heldig, så farget pandemien hele prosessen, vår bemanning, leveringstid på materialer og piper, samt kostnader og framdrift.

Byggingen av orgelet skjedde på vårt verksted i Fredrikstad høst og vinter 2020-2021. Et mekanisk pipeorgel er et komplisert instrument med mange bevegelige deler. I dette orgelet er det også endel elektronikk, konstruert av Odd Arild Olsen og Stein Magne Krabberød. For å sikre at delene passer sammen blir orgelet bygd nesten ferdig på verkstedet, før det tas fra hverandre og sendes til kirken.

Til Lyngen ankom orgelet i mars 2021, og våre orgelbyggere brukte noen uker på å sette det sammen på galleriet.

Fasaden krevde litt ekstra oppmerksomhet underveis. Vi hadde opprinnelig håpet å finne en lokal treskjærer som kunne skjære Bjørn Birkebæks idé fra lokalt trevirke. Det fikk vi ikke til, men Brødrene Bjørndalssæter på Oppdal gjorde jobben på en utmerket måte hvor de kombinerer den arktiske Læstadiusvalmuen med det ureuropeiske akantumotivet.

Vi hos Ryde & Berg er enormt stolte av orgelet vi har bygd til Lyngen kirke. Det er vårt opus 119 og vis synes det passer godt inn i kirken, både klanglig og visuelt.

Til orgelkomité og menighet i Lyngen vil vi si: Takk for utholdenhet med å få orgelsaken gjennomført, takk for godt vertskap mens vi har bodd og jobbet her, og takk til dem som har vist god vilje gjennom disse uforutsigbare og underlige tider.

Måtte orgelet få klinge klart, stå høyreist, og bringe trøst, glede og håp til mange generasjoner i Lyngen framover.

For Ryde & Berg Orgelbyggeri

Jon Willy Rydningen
Håkon Wium Lie

Disposisjon

Hovedverk

Principal 8'
Flauto d'amore 8'
Ottava 4'
Dolce 4'
Quinta 3'
Ottava 2'
Mistura IV
Tromba 8' (gamle piper)

Positiv i svell

Dolce 8' (i tre)
Flauto traverso 4'
Nazardo 3'
Flauto in selva 2'
Terzia 1 ³/₅'
Dulciana 16' (gamle piper)
Ciaramella 8' (gamle piper)

Pastoraleverk

Contrabasso 16' (dekket i tre)
Violina Dolce 8' (åpen i tre)
Tibia Bifara 8'
Violetta 4' (metall)
Voce umana 8'

Bassverk

Subbasso 16'
Bombarda 16'

Koppel

II/I, I/P, II/P, II4'/P

Pastoraleverket er et «flytende» verk og kan fritt koples til både manualer og pedal.
Pastoraleverket kan også transponeres til ulike tonearter.